

**कृषि यांत्रिकीकरणाची १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना
सन २००६-२००७ मध्ये राबविण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता.**

**महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- एसडीआय-१६०६/प्र.क्र.१२२/४अ,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२,
दिनांक: २८ मार्च २००७**

- वाचा :-** १) शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, क्रमांक एसडीआय-१६०५/प्र.क्र.१०७/४अ, दि.२ जुलै, २००५, दि.२२ डिसेंबर, २००५ आणि ३१ मार्च, २००६
२) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.खर्चनि-१००६/प्र.क्र.१/अर्थोपाय, दिनांक २० एप्रिल, २००६.
३) केंद्र शासन, कृषि मंत्रालय, पत्र क्र.६-६/२००६-एमएम-I, दिनांक ५ जून, २००६.
४) शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, क्र.अंदाज १००६/प्र.क्र.४४/२-अ, दि. ६ जून, २००६.
५) शासन निर्णय समक्रमांक दिनांक २७ सप्टेंबर २००६
६) केंद्र शासन, कृषि मंत्रालय, पत्र क्र.६-६/२००६-एमएम-II, दिनांक ९ मार्च, २००७
७) कृषी आयुक्तालय पुणे यांचे पत्र क्रमांक विप्र-५/कृ.यां./अनुदान/९२/२००७, दि.१७ मार्च २००७

प्रस्तावना :-

राज्यातील अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांना कृषि यांत्रिकीकरण करण्यास प्रोत्साहन देण्यासाठी केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण ही योजना सन १९८५-८६ पासून राज्यात राबविण्यात येत आहे. या योजनेमध्ये केंद्र हिश्याचे प्रमाण १००% आहे. सदर योजना सन २००५-२००६ मध्ये राबविण्यास संदर्भाधीन दिनांक २ जुलै, २००५, दिनांक २२ डिसेंबर, २००६ व दिनांक ३१ मार्च, २००६ च्या शासन निर्णयान्वये एकूण रु.१७.०० कोटी खर्चाच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात आली होती. या करिता मंजूर व वितरीत केलेला निधी पूर्णपणे खर्च झालेला आहे. केंद्रीय कृषि विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक ५ जून, २००६ च्या पत्रान्वये सन २००६-०७ मध्ये वर्कप्लॅनमधील योजनांना दिलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार हा कार्यक्रम राज्यात सन २००६-०७ मध्ये राबविण्याकरिता रु.९.०० कोटी निधी अ.क्र.५ येथील शासन निर्णयान्वये मुक्त करण्यास शासन मान्यता देण्यात आली आहे.

केंद्रीय कृषी विभागाच्या संदर्भाधीन अ.क्र.६ येथील दि.९ मार्च २००७ च्या पत्रान्वये सन २००६-०७ मध्ये सुधारीत कृती आराखडयामधील योजनांना प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. या योजनांमध्ये केंद्र पुरस्कृत कृषी यांत्रिकीकरण योजनेचा समावेश आहे. केंद्र शासनाने कृषी यांत्रिकीकरण या १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजनेकरिता रु. १४३५.५० लाख मंजूर केले आहेत. केंद्र शासनाने दिलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार हा कार्यक्रम सन २००६-०७ मध्ये राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सन २००६-०७ या वर्षासाठी केंद्र शासनाने त्यांचे संदर्भाधीन पत्र दि. ९ मार्च २००७ अन्वये केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण कार्यक्रम राबविण्यास रु.१४१५.५० लाख (रुपये चौदा कोटी पंधरा लाख पन्नास हजार फक्त) व गुणवत्ता नियंत्रण समितीने शेतकी अवजाराच्या करावयाच्या चाचणीसाठी रु.२०.०० लाख (रुपये वीस लाख फक्त) असे एकूण रु.१४३५.५० लाख (रुपये चौदा कोटी पस्तीस लाख पन्नास हजार फक्त) कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता दिली आहे. केंद्र शासनाची प्रशासकीय मान्यता लक्षात घेवून १००% केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण ही योजना राबविण्यास दि.२७ सप्टेंबर, २००६ च्या शासन निर्णयान्वये रु.९.०० कोटी निधी मुक्त

करण्यात आला आहे आता उर्वरीत रु ५३५.५० लाख (रुपये पाच कोटी पस्तीस लाख पन्नास हजार फक्त) खर्चासह राबविण्यास राज्य शासनाची प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. केंद्र शासनाने त्यांच्या संदर्भाधीन दि.५ जून, २००६ च्या पत्रान्वये निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार सन २००६-०७ मध्ये केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण कार्यक्रम राबविण्यात यावा.

३. या योजनेची भौतिक व आर्थिक उद्दीष्टे निश्चित करण्यास संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. या कार्यक्रमाच्या उद्दीष्टपूर्तीसाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, यांनी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन उद्दीष्ट निहाय सविस्तर मार्गदर्शक सूचना सर्व क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना निर्गमित कराव्यात या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करतेवेळी पुढील प्रमुख बाबी अंतर्भूत करण्याची दक्षता घेण्यात यावी. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांमध्ये नमूद केलेल्या कृषि अवजारे व यंत्रांचा पुरवठा निश्चित केलेल्या अनुदानावर करण्यात यावा.

- i) या योजनेतर्गत प्रति शेतकरी/बाब अनुदानाची कमाल मर्यादा २५ टक्के इतके राहिल.
- ii) लाभार्थी निवडतांना लहान,सिमांतक अनुसूचित जाती / जमाती आदिवासी जाती/जमाती, भटक्या विमुक्त जाती /जमाती संवर्गातील लाभार्थी यांना प्राधान्य देण्यात यावे.
- iii) मंजूर निधीपैकी २२.५ टक्के निधी अनुसूचित जाती / जमातीसाठी खर्च करण्यात यावा. याबाबतच्या नोंदी स्वतंत्रपणे ठेवाव्यात.
- iv) मंजूर निधीपैकी ५ टक्के निधी केंद्र शासनाने सूचित केल्यानुसार महिलांसाठी अनुकूल असलेल्या अवजारांसाठी खर्च करण्यात यावा.
- v) कृषि यांत्रिकीकरणावर अधिक भर देण्यासाठी कृषि चिकित्सालयाचे स्तरावर सुधारित कृषि अवजारांचा संच उपलब्ध करून देण्यात यावा व त्याद्वारे अवजारे वापराची प्रात्यक्षिके आयोजित करण्यात यावीत. तसेच ही अवजारे कृषि चिकित्सालयाच्या कार्यक्षेत्रातील शेतकऱ्यांना भाडे तत्वावर पुरविण्यात यावीत.
- VI) या योजनेअंतर्गत लाभार्थ्यांना द्यावयाची अवजारे महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, महाराष्ट्र लघु उद्योग विकास महामंडळ आणि महाराष्ट्र राज्य पणन महासंघ यांचेमार्फत खरेदी करण्यात यावीत.
- VII) या योजनेचे मूल्यमापन त्रयस्थ यंत्रणेकडून (Third Party Evaluation) करून घ्यावे.
- VII) वैयक्तीक लाभार्थी निवडतांना महिला लाभार्थींना प्राधान्य देण्यात यावे. असे लाभार्थी उपलब्ध न झाल्यास इतरांची निवड करण्यात यावी.
- IX) सन २००५-०६ मध्ये लाभ घेतलेल्या व सन २००६-०७ मध्ये वैयक्तिक लाभ दिलेल्या लाभधारकांची यादी तालुका कार्यालये/पंचायत समिती/जिल्हाधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी तसेच इंटरनेटवर देखिल देण्यात यावी.
- X) प्रत्येक जिल्ह्याचा यथार्थदर्शी संशोधन व विस्तार आराखडा (S.R.E.P) तयार करण्यात येत आहे. त्यामध्ये या योजनेचा अंतर्भाव गरजेनुसार ठेवण्यात यावा.

४. या कार्यक्रमासाठी मंजूर केलेला निधी खर्च करण्यास **संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे** यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच मंजूर निधीचे जिल्हा निहाय वितरण करण्यास **संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे** यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

५. या योजनेसाठी केंद्र शासनाने दिलेल्या मान्यतेनुसार रु.५३५.५० लाख (रुपये पाच कोटी पस्तीस लाख पन्नास हजार फक्त) एवढा निधी मुक्त करण्यास या आदेशान्वये शासन मान्यता देण्यात येत आहे. मंजूर केलेला निधी पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि सन २००६-०७ च्या मंजूर तरतूदीतून भागवावा.

मागणी क्रमांक डी - ३

२४०१ - पीक संवर्धन ,११३ कृषि अभियांत्रिकी

११३ (दोन) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-केंद्र पुरस्कृत योजना

(००) (०८) सुधारित शेती अवजारे व साधने यांना अर्थसहाय्य

४३ - अर्थसहाय्य (२४०१ २५१३)

६. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे या योजनेचा मासिक आर्थिक व भौतिक प्रगती अहवाल प्रत्येक महिन्याला विहित मुदतीत केंद्र शासनाला तसेच राज्य शासनाला सादर होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

७. हे आदेश वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.खर्चनि-१००६/प्र.क्र.१/अर्थोपाय,दि. २० एप्रिल,२००६ अन्वये प्रशासकीय विभागाना प्रदान केलेल्या अधिकारानुसार प्रधान सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

८. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर प्रसारित करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(वि. मा. बिबलकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

कृषि,पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.(५ प्रती)

संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय,पुणे.(१० प्रती)

जिल्हाधिकारी (सर्व)

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

सर्व संचालक/ सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१

व्यवस्थापकीय संचालक,महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्या.राजन हाऊस,

प्रभादेवी, मुंबई-२५

विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)

सर्व मुख्य वित्त व लेखाधिकारी (जिल्हापरिषद)

सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद

महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर (लेखा परिक्षा) /(लेखा व अनुज्ञेयता)

सर्व कोषागार अधिकारी

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य पणन महासंघ, मुंबई

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ,मुंबई.

व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय कृषि व ग्रामीण विकास बँक, मुंबई

व्यवस्थापकीय संचालक,भूविकास बँक, मुंबई

अध्यक्ष सर्व जिल्हा परिषदा

सर्व विधानसभा सदस्य, /विधान परिषद सदस्य विधान मंडळ सचिवालय,मुंबई

माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.

नियोजन विभाग/ वित्त विभाग/ग्राम विकास विभाग मंत्रालय, मुंबई-३२
सर्व कक्ष अधिकारी (कृषि), कृषि व पदुम विभाग
मा. मंत्री (कृषि)यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री (कृषि)यांचे खाजगी सचिव
निवडनस्ती